

۲۸	« خداوند متعال، به برخی از انسان‌ها خطاب می‌کند؛ من به خاطر تو شیطان را طرد کردم اما تو، او را دوست خود گرفتی و به اطاعت او درآمدی! »:
۲۹	الف) حدیث بالا از زبان کدام معصوم، نقل شده است؟ پاسخ: پیامبر اکرم (ص) ب) حدیث بالا، درباره کدام گروه آدمیان است؟ پاسخ: برخی آدمیان که در برابر خدا سجده نمی‌کنند و حلقه بندگی شیطان به گردن می‌آویزند.
ردیف	درس سوم (پنجره‌ای به روشنائی)
صفحه	
۱	استفاده از سرمایه‌هایی که خداوند در اختیار ما قرار داده، « محدود » است یا « نامحدود »؟ چرا؟ پاسخ: « محدود »؛ زیرا با « مرگ » انسان، پایان می‌یابند.
۲	از پرسش‌های فراگیری که در طول تاریخ، ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است، چیست؟ پاسخ: « چیستی مرگ » و « آینده انسان پس از آن ». ۱. { چه سرانجامی در انتظار انسان است؟ } ۲. { آیا واقعاً پس از امروز، فردایی در کار است؟ } ۳. { اگر فردایی وجود دارد، چگونه است؟ }
۳	چه زمانی داستان زندگی انسان پایان اندوهناک دارد؟ بنویسید. پاسخ: اگر یکباره با مرگ، راهی دیار فنا و نیستی شود.
۴	انسان‌ها، معمولاً در برخورد با مرگ « دو دیدگاه » دارند؛ آن‌ها را نام ببرید. پاسخ: ۱) اعتقاد به معاد ۲) انکار معاد
۵	دقت در آیات مربوط به « آفرینش انسان »، نشان می‌دهد که، انسان دارای چند بُعد است؟ بنویسید. پاسخ: دو بُعد: ۱) بُعد جسمانی ۲) بُعد روحانی (غیر جسمانی)
۶	ویژگی‌های بُعد « جسمانی » انسان را با بُعد « روحانی » او، مقایسه نمایید. پاسخ: « بُعد جسمانی » مانند سایر اجسام و مواد، دائم در حال تغییر و دگرگونی است و سرانجام فرسوده و متلاشی می‌شود. در مقابل، « بُعد روحانی » و « غیر جسمانی » انسان، تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود و بعد از مرگ بدن باقی می‌ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.
۷	چه کسانی، مرگ را پایان‌بخش دفتر زندگی انسان نمی‌پندارند؟ توضیح دهید. پاسخ: « پیامبران الهی » و « پیروان آن‌ها »؛ آنان مرگ را، غروبی برای « جسم و تن » انسان و طلوعی درخشان‌تر برای « روح » وی می‌دانند یا پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کند.
۸	رسول خدا (ص)، درباره اعتقاد به معاد چه می‌فرماید؟ پاسخ: برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای « بقا » آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید.

۳۵	طبق فرمایش رسول خدا (ص)، باهوش ترین مؤمنان چه کسانی هستند؟ پاسخ: آنان که « فراوان به یاد مرگ اند » و « بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می کنند. »	۹
۳۵	در کدام دیدگاه، زندگی دنیوی همچون خوابی کوتاه است و زندگی حقیقی در جهان دیگر معنا می یابد؟ و کدام مطلب، روشن گر این دیدگاه است؟ پاسخ: دیدگاه معتقدان به معاد؛ حدیث پیامبر اکرم (ص) که می فرمایند: « النَّاسُ نِيَامٌ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهَوْا : مردم { در این دنیا } در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می شوند. » روشن گر این دیدگاه است.	۱۰
۳۶	قرآن کریم در کدام آیه، بر کم ارزش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن زندگی آخرت تأکید می کند؟ پاسخ: آیه ۶، عنکبوت: ((وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ))	۱۱
۳۶	پیامدها و نتایج اعتقاد به معاد را بنویسید. پاسخ: ۱) خارج شدن زندگی انسان از بُن بست و باز شدن پنجره روشنایی و امید به روی او. (ایجاد شور و نشاط و فراگیری انگیزه فعالیت و کار زندگی اش.) ۲) انسان، دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خداست.	۱۲
۳۶	با توجه به عبارت قرآنی زیر، به سؤالات داده شده، پاسخ دهید: « مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ » الف) آیه، به کدام پیامد دیدگاه معتقدان به معاد اشاره دارد؟ بنویسید. پاسخ: پیامد اول یعنی (خارج شدن زندگی انسان از بُن بست و باز شدن پنجره روشنایی و امید به روی او و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی او را فرا می گیرد.) ب) آیه را « ترجمه » کنید. پاسخ: هر کس به خدا و روز معاد، ایمان آورد و کار نیکو کند پس نه ترسی بر ایشان است و نه اندوهگین خواهد شد.	۱۳
۳۶	انسان معتقد به معاد چه ویژگی هایی دارد؟ بنویسید. پاسخ: چنین انسانی دارای انرژی فوق العاده و همت خستگی ناپذیر است و از کار خود لذت می برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می کوشد و می داند که هر چه بیشتر در این راه گام بردارد، آخرت او زیباتر خواهد بود. { به عبارت دیگر، انسان معتقد به معاد، می داند که هیچ یک از کارهای نیک او در آن جهان بی پاداش نمی ماند. حتی اگر آن کارها به چشم کسی نیاید و نیز اطمینان دارد که اگر در این مسیر ظلمی به او بشود و نتواند حق خود را از ظالمان بستاند، قطعاً در جهان دیگری، خداوند آنها را به سزای اعمالشان خواهد رساند. }	۱۴
۳۷	چرا خدا پرستان حقیقی، مرگ را « ناگوار » نمی دانند؟ پاسخ: زیرا به آن دل نمی سپرند. (گر چه در دنیا زندگی می کنند و زیبا هم زندگی می کنند.)	۱۵

۳۷	۱۶	خدا پرستان حقیقی، مرگ را برای چه کسانی « ناگوار » و « هولناک » می‌دانند؟ پاسخ: آنان معتقدند که مرگ برای کسانی ناگوار و هولناک است که زندگی را محدود به دنیا می‌بینند یا با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند.
۳۷	۱۷	چرا خدا پرستان حقیقی از خداوند عمری طولانی می‌خواهند؟ توضیح دهید. پاسخ: ترسیدن خدا پرستان حقیقی از مرگ، به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می‌کنند، بلکه از خداوند عمر طولانی می‌خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، با اندوخته‌ای کامل‌تر خداوند را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند. از طرف دیگر، همین عامل سبب می‌شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خداوند آسان‌تر شود و شجاعت به مرحله‌ی عالی آن برسد و آن‌گاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد و فداکاری در راه خداوند، « ضروری » باشد انسان‌ها به استقبال شهادت بروند و با شهادت خود راه آزادی انسان‌ها را هموار کنند.
۳۷	۱۸	زمانی که امام حسین (ع) در دو راهی « ذلت » و « شهادت » قرار گرفت، و شهادت را برگزید، چه فرمود؟ و به کدام پیامد اعتقاد به معاد مربوط می‌شود؟ پاسخ: « من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم. » - پیامد دوم اعتقاد به معاد (یعنی؛ انسان، دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده‌ی فداکاری در راه خدا است.)
۳۷	۱۹	امام حسین (ع)، خطاب به یاران خود درباره‌ی « مرگ »، چه فرمود؟ پاسخ: مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد. پس، کدام یک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟
۳۷	۲۰	چرا گروهی از انسان‌ها، دنیای پس از مرگ را « انکار » می‌کنند؟ پاسخ: زیرا این دسته، برای انسان حقیقی جز « جسم » و « تن » او قائل نیستند، با فرا رسیدن مرگ انسان و نابودی جسم او، پرونده‌ی او را برای همیشه می‌بندند. در این دیدگاه، مرگ « پایان زندگی » است و هر انسانی پس از مدتی زندگی در دنیا، دفتر عمرش بسته می‌شود و حیات او پایان می‌یابد و رهسپار نیستی و نابودی می‌گردد.
۳۸	۲۱	آیه ۲۴، جاثیه: « وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ » بیانگر دیدگاه کدام گروه درباره‌ی معاد است؟ پاسخ: کسانی که به « انکار معاد » دست زده‌اند. { کافران } گفتند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی ما نیست. همواره { گروهی از ما } می‌میریم و { گروهی } زنده می‌شویم و ما را فقط گذشت روزگار نابود می‌کند، البته این سخن را از روی « علم » نمی‌گویند بلکه فقط « ظن » و « خیال » آنان است.

۳۸	<p>پیامدها و نتایج انکار معاد را بنویسید.</p> <p>پاسخ: از پیامدهای مهم این نگرش برای انسانی که «گرایش به جاودانگی» دارد، این است که همین زندگی چند روزه نیز برایش بی‌ارزش می‌شود؛ در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می‌شود و شادابی و نشاط زندگی را از دست می‌دهد؛ از دیگران کناره می‌گیرد و به انواع بیماری‌های «روحی» و «روانی» دچار می‌شود. گاهی نیز برای تسکین خود و فرار از ناراحتی، در راه‌هایی قدم می‌گذارد که روز به روز بر سرگردانی و یأس او می‌افزاید.</p>	۲۲
۳۸	<p>چرا دسته‌ای دیگر از منکران معاد، راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش می‌گیرند و خود را به هرکاری سرگرم می‌سازند؟</p> <p>پاسخ: تا آینده تلخی را که در انتظار دارند، فراموش کنند.</p>	۲۳
۳۹	<p>آیا آثار و پیامدهای منکران معاد، گرفتار افرادی که معاد را قبول دارند نیز می‌شود؟ توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: این اتفاق گریبان کسانی را نیز که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به «ایمان» و «باور قلبی» تبدیل نشده است، می‌گیرد. این افراد به دلیل «فرو رفتن در هوس‌ها»، دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شوند و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارد.</p>	۲۴
صفحه	درس چهارم (آینده روشن)	ردیف
۴۴	<p>پیامبران الهی، «مرگ» را گذرگاهی به سوی حیات برتر در جهان آخرت می‌دانند و ایمان به زندگی در جهان دیگر را، در کنار «توحید» و «یکتاپرستی» سرلوحه دعوت خود قرار داده‌اند.</p>	۱
۴۴	<p>آیا پیامبران الهی، تنها امکان وجود جهان دیگر را اثبات می‌کردند؟</p> <p>پاسخ: خیر، بلکه با استدلال‌های فراوان وجود آن را «ضروری» می‌دانستند.</p>	۲
۴۵	<p>«دفع خطر احتمالی، لازم است.» چگونه قاعده‌ای است؟ پاسخ: عقلی</p>	۳
۴۵	<p>قانون عقلی: «دفع خطر احتمالی، لازم است» را با مثال توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: نگاهی کوتاه به زندگی روزمره انسان‌ها نشان می‌دهد که، انسان در مواقعی که احتمال خطر یا خسارتی در میان باشد، سعی می‌کند جلوی خسارت احتمالی را بگیرد و از خطری که ممکن است پیش آید، بگریزد. در چنین شرایطی حتی اگر شخصی دیوانه یا دروغگو، که در شرایط عادی گفته او برایمان اعتباری ندارد، به ما خبری بدهد؛ مثلاً خبر از وجود سمی در غذای ما دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی‌گیریم و احتیاط می‌کنیم. همه ما در این گونه موارد از یک قانون «عقلی» پیروی می‌کنیم که می‌گوید: «دفع خطر احتمالی، لازم است.»</p>	۴